

Rodna Gruda

Slovensko kulturno društvo Cankar Sarajevo

Slovenian Cultural Society Cankar in Sarajevo

Objavljeno dne/Published on: 09.11.2018

Avtor članka/Article Author: Dina Maksumić, foto arhiv društva

Slovensko kulturno društvo Cankar Sarajevo obstaja od leta 1934 in je s prekinitvami delovalo od leta 1934 do 1941 ter od leta 1945 do 1951. Tretjič je bilo obnovljeno v vojnem času, leta 1993. Spomin na duh "Cankarja" je vzpodbudil nekdanje člane in njihove otroke, da so v najtežjih vojnih dnevih obnovili SKD Cankar Sarajevo. Iniciativni odbor v sestavi Stanko Koblar, Aleksandar Hanak, Bruno Sagagin, Dragoljub Milatović, Dževad Hozo, Šemsudin Nožić, Drago Kobal, Dragutin Murko, Metka Krajger, Drago Bozja, Javorka Jergović (Rejc), Milica Koželj – Hadžimešić, Peta Valdek, Davor Rehar in Marina Jovanović je pripravil in realiziral Obnoviteljsko skupščino SKD Cankar, 13. marca 1993. In kot je na skupščini dejal prvi predsednik obnovljenega „Cankarja“ Stanko Koblar: „Obnova dela SKD Cankar je rezultat notranje duhovne identifikacije, potreba naše sedanjosti in prihodnosti za dediščino večkulturne zakladnice. Obnova SKD Cankar je tudi manifestacija vztrajnosti obstoja Slovencev v BiH in pripadnosti državi, ki je nismo občutili drugače kot svojo domovino ... Zato kot antitezo vsemu, kar nas je doletelo, ponujamo akcijo, vsem ljudem dobre volje na široko odpiramo vrata "Cankarja" z željo, da bo svetišče vsega dobrega, prostor, kjer bomo spoznavali sebe in druge.“ S temi besedami se je začelo delovanje obnovljenega "Cankarja", v katerem so se vnovič začeli negovati jezik, kultura in tradicija Slovencev. V okviru tega so se v preteklih petindvajsetih letih (od 1993 do 2018) v SKD Cankar odvijale številne in raznovrstne aktivnosti.

The Slovenian Cultural Society Cankar in Sarajevo was first established in 1934. It was operational from 1934 to 1941, and then again from 1945 to 1951. It was re-established once more during the war in 1993. The memory of the Society's spirit incentivized the former members and their children to re-establish the Society in the harshest days of war. On 13 March 1993, the initiative committee, i.e. Stanko Koblar, Aleksandar Hanak, Bruno Sagagin, Dragoljub Milatović, Dževad Hozo, Šemsudin Nožić, Drago Kobal, Dragutin Murko, Metka Krajger, Drago Bozja, Javorka Jergović (Rejc), Milica Koželj – Hadžimešić, Peta Valdek, Davor Rehar, and Marina Jovanović, planned and organized the SCS Cankar Revival Assembly. As stated at the Assembly by Stanko Koblar, the first president of the re-established Society, "The renewal of a part of the Slovenian Cultural Society Cankar is the result of inner spiritual identification and the need for our present and future to be imbued with multicultural heritage. The renewal of the Society can also be explained as a manifestation of Slovenians' perseverance in Bosnia and Herzegovina and our sense of belonging to a country which we experience no differently from our homeland... For this reason, as an antithesis to all that we have gone through, we keep the door to our Society wide open, hoping it will become a sanctuary of all that is good, and a place where we can get to know ourselves and others." These were the words that marked the re-establishment of the Society that would once again nurture the Slovenian language, culture, and tradition. To this end, the Slovenian Cultural Society Cankar has

organized various activities and hosted numerous events in the last twenty-five years, namely from 1993 to 2018.

Prva in najvažnejša kulturna manifestacija društva so bili Cankarjevi dnevi, prvič že v maju leta 1993. Od takrat je maj zaznamovan z bogatim kulturno-umetniškim in športnim programom. Posebej naj omenimo vsakoletni spominski teniški turnir Jana Doršnerja, v spomin na vsestranskega mladega športnika, ki je decembra 1992 padel na prvih obrambnih linijah Sarajeva.

Tako kot Ivanu Cankarju, čigar ime nosi, se društvo vsako leto oddolži tudi največjemu slovenskemu pesniku dr. Francetu Prešernu s proslavo ob njegovem dnevu, ki je tudi slovenski kulturni praznik in ga vsakega 8. februarja zaznamujemo s kvalitetnim kulturno-umetniškim programom.

Poleg omenjenih manifestacij SKD Cankar letno pripravi 20 različnih dogodkov, od proslav ob dnevu državnosti, dnevu reformacije, dnevu žena ipd. do obeležitev drugih slovenskih praznikov, kot so npr. pustovanje, velikonočna delavnica, jurjevanje, kostanjev piknik, martinovanje, miklavževanje ... Sestavni del dejavnosti "Cankarja" so tudi redni programi: dopolnilni pouk in tečaj slovenskega jezika in kulture, zbor Camerata Slovenica, knjižnica in čitalnica, almanah Zora Cankarjeva, Cankarjeva tribuna, dokumentacijski center, druženje in pogostitve članov.

V novembru 1994 se je začel dopolnilni pouk slovenskega jezika za otroke, tečaj slovenskega jezika za odrasle pa že v juniju 1993. Poleg učenja jezika, kulture, tradicije, zgodovine in geografije Slovenije je pouk obsegal tudi različne sekcije, tako likovno kot glasbeno. V marcu leta 1995 so učenci dopolnilnega pouka začeli izdajati svoj časopis Planinček, ki je leta 2000 osvojil prvo nagrado za najboljši šolski časopis učencev dopolnilnega pouka na natečaju Ministrstva RS za šolstvo in šport. Od leta 1994 so učenci sodelovali na številnih literarnih in likovnih natečajih, od katerih je ena pomembnejših Umetnost otrok, kjer je več let zapovrstjo več Cankarjevih učencev osvajalo nagrade za literarna dela. Poleg tega so slušatelji dopolnilnega pouka redno sodelovali na letnih srečanjih učencev dopolnilnega pouka slovenskega jezika in kulture iz celotne BiH, kot tudi v poletni in zimski šoli slovenskega jezika v Sloveniji. Učenci dopolnilnega pouka so bili nepogrešljivi tudi na večini Cankarjevih dogodkov.

Mešani zbor Camerata Slovenica, ki neguje slovensko glasbeno tradicijo, je začel z delom leta 1994. Od takrat pa do danes zbor nastopa na večini Cankarjevih dogodkov, pa tudi po BiH, Sloveniji, na Hrvaškem in v Italiji. S svojimi nastopi zbor Camerata Slovenica dostojno predstavlja SKD Cankar.

S ponosom se lahko pohvalimo, da ima "Cankar" tudi bogato knjižnico in čitalnico, urejeno po vseh knjižničarskih pravilih. Knjižni fond je nastal z donacijami posameznikov, raznih institucij iz Slovenije, kot tudi s pomembno pomočjo NUK Ljubljana. Čitalnica ponuja več slovenskih in bosansko-hercegovskih časopisov ter revij. V začetku leta 1994 je začela izhajati Revija za kulturo in družbena vprašanja Zora Cankarjeva. Revija je bila naslednica Zore, ki jo je od leta 1937 do leta 1940 izdajalo Delavsko kulturno društvo Cankar v Sarajevu. Glavni cilji revije, tiskane dvojezično, so bili graditev in ohranjanje nacionalne identitete Slovencev v BiH, predstavljanje in utrjevanje slovenske kulture v bosansko-hercegovskem okolju, vzpostavljanje in negovanje kulturne komunikacije. Zasnova Zore se je sčasoma spremenila in sedaj izhaja kot almanah SKD Cankar.

Cankarjeve tribune predstavljajo enega najbolj značilnih oblik delovanja "Cankarja" v kulturnem in intelektualnem življenju Sarajeva. Cankarjeve tribune so posvečene aktualnim kulturnim in društvenim vprašanjem, njihovi udeleženci pa so bili najpomembnejši znanstveni, kulturni in javni delavci iz Sarajeva in Slovenije.

Dokumentacijski center, ki deluje v SKD Cankar, je zbral obsežno zgodovinsko gradivo s približno pet tisoč dokumenti o Slovencih v BiH. Na osnovi tega je sodeloval pri projektu „Slovenci v BiH“, ki se izvaja na Inštitutu za narodnostna vprašanja v Ljubljani. Prav tako je dokumentacijski center pripravil več razstav, ki so bile predstavljene v Sarajevu, BiH, Sloveniji in Italiji, kar je pomembno pomagalo pri uveljavljanju SKD Cankar. Večkrat letno poleg raznih prireditev SKD Cankar organizira druženja, popularno imenovana „pogostitev“, s ciljem, da se člani društva bolje spoznajo med seboj. Posebno je treba omeniti pomembnost „pogostitev“ v vojnem času, ko jih je "Cankar" priredil enkrat mesečno in so združevale člane ter njihove prijatelje. S svojim vedrim duhom so jim dajale moč in morda jim je bilo zato lažje vzdržati vojne strahote. Skozi navedene aktivnosti in manifestacije so bili realizirani številni koncerti, razstave, literarni in pesniški večeri, predavanja, akademije, gledališke predstave, predstave za otroke, filmske projekcije, veselice in podobno. Zelo pogosto se je to uresničevalo z izmenjavo kulturnoumetniških programov in obiski društev iz Slovenije, posebno dobro sodelovanje je vzpostavljeno z Društvom za razvijanje prostovoljnega dela iz Novega mesta. "Cankar" zelo dobro sodeluje tudi z drugimi slovenskimi društvi iz BiH, kot tudi z drugimi nacionalnimi manjšinami na področju BiH. To je samo kratek pregled delovanja SKD Cankar v preteklih 25 letih. S tem želimo zgolj spomniti na obsežen sveženj aktivnosti našega društva v upanju, da se bo tako bogata aktivnost nadaljevala tudi v naslednjih letih.